

Kraftledningsgatorna som blivit blomstrande livsmiljöer

När gamla ängar får nytt liv – de första resultaten från uppföljningen av artrika områden

En stig under en kraftledning kan verka oansenlig. Men för många växter är den skillnaden mellan igenväxning och överlevnad. Nu visar de första återbesöken i särskilt artrika kraftledningsgator att rätt skötsel ger tydliga resultat: fler värdefulla växtarter än för bara några år sedan.

Bakgrunden går tillbaka till åren 2018–2019. Då genomfördes en omfattande inventering av biologiskt intressanta platser i Vattenfall Eldistributions elnätsområden. Nästan 1 000 platser med artrika gräsmarker identifierades och klassades efter hur artrika de var. Många av platserna visade sig vara rester av gammal ängs- och betesmark, som tack vare kraftledningarna fortfarande hålls öppna. Genom att införa anpassad skötsel av patrullstigen, som fältpersonalen använder för tillsyn av kraftledningen, gynnas den biologiska mångfalden och skapar bra förutsättningar för sällsynta arter och livsmiljöer för exempelvis fjärilar.

– Arbetet med artrika områden är en viktig del av Vattenfalls hållbarhetsmål och ett tydligt fokus i hela koncernen. Genom att ta ansvar för den mark där infrastrukturen finns kan vi bidra till att bevara och stärka biologisk mångfald, samtidigt som vi säkerställer ett robust elnät, säger Johan Johansson som arbetar med skogligt underhåll på Vattenfall Eldistribution.

Utmaningen var nästa steg: hur följs utvecklingen upp på ett sätt som faktiskt går att mäta?

En metod för att följa naturens förändring

För att följa upp om skötseln gör skillnad har Vattenfall Eldistribution i samverkan med Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, tagit fram en långsiktig uppföljningsmetod. Varje år återbesöks ett antal utvalda områden, där fokus ligger på de mest artrika platserna och där förändringar förväntas bli tydligast över tid. Under juni 2024 gjordes de allra första återbesöken – sex år efter den ursprungliga inventeringen. Uppföljningsmetoden innebar att biologer arbetade med olika typer av provtyper där antalet gräs- och ängsarter räknades.

Patrullstigen – liten yta med stor betydelse

Resultaten så här långt pekar tydligt åt ett håll. Patrullstigarna, som hålls fria från ris för att släppa ner mer sol, visade sig vara viktiga för den biologiska mångfalden. Där är tätheten av värdearter som högst, betydligt högre än i kontrolltytor i utkanten av stigen och i kontrolltytor längre bort från stigen. På de mest artrika platserna har dessutom patrullstigen breddats för att ytterligare gynna gräs- och ängsarter.

Under uppföljningen som utfördes 2025 ökade det genomsnittliga antalet värdearter längs patrullstigarna markant jämfört med 2018. Samtidigt visade provtyeinventeringen att patrullstigarna hade mer än dubbelt så hög täthet av

värdearter som kontrollytorna ute i kraftledningens kanten. Trots att väderförhållanden skiljde sig mellan åren, 2018 var ett extremt torrår, är mönstret tydligt: öppen mark, ljus och återkommande skötsel gynnar ängsfloran.

Den anpassade skötseln av patrullstigarna ingår som en del i Vattenfall Eldistributions ordinarie skogliga underhåll.

Små åtgärder som ger långsiktig effekt

Områdena med de högsta naturvärdesklasserna har egna skötselplaner och resultaten från uppföljningen används för att justera och förbättra arbetet framåt. Målet är inte snabba förändringar, utan att över tid främja stabila livsmiljöer där arter kan leva kvar över tid.

– Det som är så spännande är att se hur relativt enkla åtgärder kan göra stor skillnad, bara de görs konsekvent och följs upp på rätt sätt, säger Johan Johansson. Johan Johansson fortsätter: – Patrullstigarna visar att infrastruktur och biologisk mångfald inte behöver stå i konflikt – de kan faktiskt stärka varandra.

När Biologiska mångfaldens dag uppmärksammas är resultaten en påminnelse om att värdefull natur inte alltid finns i naturreservat eller långt från människan. Ibland växer den mitt under kraftledningarna – längs en stig som hålls öppen, år efter år.

[Mer information om hur Vattenfall Eldistribution arbetar med att främja biologisk mångfald.](#)

Ytterligare information

Vattenfall pressjour, tel 08-739 50 10, press@vattenfall.com